

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Allmänna byrån, stabsenheten, Rk1c

Beslutande

Minister

Annika Hambrudd

Föredragande

Specialsakkunnig i jämställdhet

Kristin Mattsson

Justerat

Omedelbart

Nr 16

Begäran om utlåtande gällande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om främjande av integration och lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

ÅLR 2022/5758

17 Rk1c

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge utlåtande enligt **bilaga 1**.

Hänvisning
VN/18750/2022

Arbets- och näringsministeriet

kirjaamo@tem.fi

Kontaktperson
Specialsakkunnig Kristin Mattsson

Ärende

Begäran om utlåtande gällande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om främjande av integration och lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

Förfarandet och begäran om utlåtande strider mot 38 § självstyrelselagen för Åland

Arbets- och näringsministeriet har 1.7.2022 inbegärt Ålands landskapsregerings utlåtande gällande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om främjande av integration och lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (VN/18750/2022). Begäran om utlåtande kom först enbart på finska och har först efter påpekande från landskapsregeringen kompletterats med en begränsad översättning där enbart propositionens huvudsakliga innehåll samt föreslagna lagparagraferna finns på svenska utan någon motiveringstext. Enligt 36 § i självstyrelselagen för Åland är landskapet enspråkigt svenskt. Enligt 38 § i självstyrelselagen för Åland ska skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheterna och statens myndigheter avfattas på svenska. Landskapsregeringen har därmed inte getts möjlighet att avge utlåtande över hela propositionen. Avsaknaden av propositionen i sin helhet på svenska medför även att landskapsregeringen svårigen kan bilda sig en heltäckande uppfattning i ärendet och ge alla för Åland eventuella relevanta synpunkter. Sammantaget anser landskapsregeringen till denna del att riket inte uppfyller de skyldigheter som följer av 38 § självstyrelselagen för Åland. Då utlåtandet ska vara inlämnat senast 5.8.2022 och då landskapsregeringen inte haft tillgång till propositionen i sin helhet på svenska eller haft en lika lång remisstid som andra behandlas landskapsregeringen inte på ett likvärdigt sätt som finska remissinstanser.

Behörighetsfördelning

Enligt 18 § 1, 4, 13, 14 och 23 punkterna i självstyrelselagen för Åland tillkommer lagstiftningsbehörigheten i fråga om landskapsregeringen och under landskapsregeringen lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning, socialvård, undervisning och läroavtal samt främjande av sysselsättningen landskapet Åland. Till rättsområdena undervisning och främjande av sysselsättningen hör enligt motiven till självstyrelselagen även lagstiftningen om yrkesvägledning och arbetsförmedling. Landskapslagarna gäller även näringsverksamhet på vilket område behörigheten enligt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen med vissa undantag tillkommer landskapet. Med stöd av detta har lagtinget antagit landskapslag (ÅFS 2012:74) om främjande av integration. Landskapslagen tillämpas på den som flyttat till Åland och har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen (FFS 301/2004), på den som flyttat till Åland och vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken har beviljats ett uppehållskort i enlighet med utlänningslagen.

Personer som söker asyl eller uppehållstillstånd i Finland omfattas inte av landskapslag (ÅFS 2012:74) om främjande av integration. Lagen omfattar inte heller personer som befinner sig tillfälligt på Åland utan uppehållsrätt (EU-medborgare) eller uppehållstillstånd (övriga världen) och inte är inskrivna i en åländsk kommun. För dessa personer gäller rikslagstiftningen i form av utlänningslagen och lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (FFS 746/2011).

Ålands landskapsregerings utlåtande och lagförslagets tillämplighet på Åland

Enligt 18 § 4 och 13 punkten självstyrelselagen hör kommunernas förvaltning och socialvården till åländsk lagstiftningsbehörighet. På Åland är det kommunalförbundet Kommunernas socialtjänst k.f. som, enligt landskapslagen (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst, ansvarar för socialvården till den åländska befolkningen och personer på Åland. Socialvården på Åland regleras i landskapslagen (2020:12) om socialvård och annan specifik lagstiftning på området. Detta medför att regleringen i 27 § lagförslaget till den del den rör vilken stödform som erbjuds eller vem som ska ha rätt till stöd t.ex. i form av familjegrupphem, familjeplacering eller något annat ändamålsenligt stöd avgörs av den åländska lagstiftningen på området. Enligt 18 § 1, 2 och 4 punkten självstyrelselagen hör självstyrelsemyndigheternas organisation och kommunernas förvaltning till åländsk lagstiftningsbehörighet, vilket medför att det är den åländska lagstiftningen som avgör vem som ska utföra respektive uppgift. Lagstiftningsbehörigheten är exklusiv. I 43 § i lagförslaget framgår att "kommunen ska höra välfärdsområdet innan en person anvisas till kommunen, om personen har uppenbara behov av social- och hälsovårdstjänster", vilket inte är tillämpligt på Åland som har en annan offentlig struktur än övriga Finland. På Åland finns inte välfärdsområden.

Landskapsregeringen har inga övriga anmärkningar mot lagförslaget och finner inte heller några bestämmelser som skulle stå i strid med självstyrelselagen eller åländsk lagstiftning. Vid behov kan landskapsregeringen se över den åländska lagstiftningen om detta skulle krävas för att kommuner, myndigheter på Åland och individer ska ha rätt till motsvarande stöd som i riket.

Utbildnings- och kulturminister

Annika Hambrudd

Specialsakkunnig i jämställdhet

Kristin Mattsson

FÖR KÄNNEDOM

Justitiekanslersämbetet, registratorskontoret.jka@gov.fi

Landshövding Peter Lindbäck, peter.lindback@ambetsverket.fi